

Ваєринчук А. С.,

в.о. голови Первинної профспілкової організації

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗНАЧЕННЯ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА В КОНТЕКСТІ КРИТЕРІЇВ ЧЛЕНСТВА В ЄС

Анотація. У статті досліджується значення адаптації законодавства в контексті критеріїв членства в ЄС, в тому числі, для правового порядку України. Підтримка цінностей, на яких заснований ЄС, не стільки визначається власне самими критеріями членства, а є передумовою до початку перемовин і усього процесу набуття членства в ЄС. Підтвердженням тому авторка вказує ті офіційні звернення, що подають країни до ЄС з метою розпочати переговорний процес по вступу в ЄС.

Наголошено, що визнання цінностей ЄС не є складовою вступу, а передумовою до звернення до ЄС із питанням про вступ. І відповідно надалі, в межах третього критерію дотримуватись тих самих цінностей через призму підтримки зобов'язань членства.

Акцентовано увагу та тому, що переговори про членство базуються на процесі перевірки, під час якої національне законодавство порівнюється з законодавством ЄС; це порівняння вказує на правові паралелі, відхилення та прогалини і, як наслідок, потребу в додатковому законодавстві.

Визначено, що протягом усього періоду співпраці з ЄС, в тому числі під подання заявки на членство, Україна як і інші треті держави, узгоджуючи свої правопорядки з регламентами, повинні запровадити їх через певний тип внутрішньої норми, яка визначена національним законодавством. Іншими словами, такі держави трансформують їх у національне законодавство.

Акцентовано увагу на тому, що лише наближенням правової системи України до *acquis* не вичерпається весь переговорний процес, оскільки існують й інші критерії, які, крім законодавчої бази, передбачають функціонування органів публічної влади, громадянського суспільства, існування ефективної дієвої ринкової економіки, а головне, на наше глибоке переконання, бажання громадян та держави в цілому справді відповідати тим європейським цінностям, які визначені в межах ст. 2 ДЄС і є передумовою для звернення до ЄС із заявкою на членство в ЄС.

Ключові слова: *acquis communautaire*, адаптація, транспозиція, регламент, директива, копенгагенські критерії членства, правопорядок, інтеграція, європейське право, європейські принципи права, правова система.

Постановка проблеми. Поступальні кроки України на шляху до європейської інтеграції, які розпочались із підписання у 1994 році Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами, поставили перед Україною низку завдань політичного, правового та економічного спрямування. Особливість ЄС як унікального політико-правового утворення сформувала концепцію регіонального правового порядку ЄС, який не схожий за своєю сутністю на жоден із існуючих правопорядків. Відповідно концептуально важливе значення в цьому відіграє

acquis communautaire як гарант особливої побудови правової системи в ЄС, а також і як нормативний орієнтир, вибудований для третіх країн, які прагнуть співпрацювати з ЄС як в межах партнерства та/або асоціації, так і в межах членства. Незважаючи на те, що власне адаптація законодавства не є безпосереднім критерієм членства в ЄС, вона відіграє важливу роль для кожного етапу проходження процедури прийняття до ЄС та є невід'ємною складовою усіх критеріїв членства в ЄС.

Стан дослідження. Адаптація законодавства на сьогодні є досить поширеним предметом наукових розвідок вітчизняних та зарубіжних вчених в різних галузях права. Зокрема, варто звернути увагу на публікації таких авторів, як Ю.В. Мовчан, В.І. Муравйов, Р. А. Петров, І.В. Суходубова, Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova, тощо. Разом із тим відкриття етапу перемовин України та ЄС щодо членства, ставить перед вітчизняними науковцями та законотворцями нові виклики для усвідомлення ролі процесу адаптації в контексті удосконалення національного законодавства.

Мета статті полягає у з'ясуванні значення Адаптація законодавства в процесу вступу країни-кандидатки до ЄС через призму критеріїв членства в ЄС.

Вклад основного матеріалу. Саміт Європейської Ради в Копенгагені 1993 року став певним чином доленосним для майбутніх країн-членів ЄС того періоду і був присвячений країнам Центральної та Східної Європи, які очікували процедур перемовин та членства в ЄС. Перш за все, було схвалено зусилля, вжиті асоційованими країнами для модернізації їхніх економік: «Мир і безпека в Європі залежать від успіху цих зусиль» [1]. Європейське співтовариство та всі його держави-члени підтримали цей процес реформ, який був спрямований на пришвидшений перехід до ринкової економіки. Тому Європейська Рада зробила дуже важливу заяву, вказавши, що для асоційованих країн Центральної та Східної Європи бажане приєднання відбудеться, як тільки асоційована країна зможе взяти на себе зобов'язання щодо членства, задовольняючи необхідні економічні та політичні умови. Такими умовами вперше Європейською Радою було названо:

1) *стабільність інститутів (політичні критерії)*, що складаються з демократії, верховенства права, прав людини, поваги та захисту меншин;

2) *функціонуюча ринкова економіка та здатність справлятися з конкурентним тиском і ринковими силами в ЄС (економічний критерій)*;

3) *здатність брати на себе зобов'язання членства, включаючи здатність ефективно впроваджувати правила, стандарти та політику, які складають орган законодавства ЄС («*acquis*»), та дотримання цілей політичного, економічного та валютного союзу (критерій *acquis*).*

В свою чергу, оскільки право Співтовариства має бути не тільки прийнято, але й застосовано, Європейська рада в Мадриді в грудні 1995 року додала ще один критерій: *розширення адміністративних структур для ефективного впровадження acquis*.

Крім заявників, сам ЄС повинен відповідати одному критерію: здатність ЄС приймати нових членів, зберігаючи при цьому імпульс європейської інтеграції, що визначає загальний інтерес як Союзу, так і країн-кандидатів [2].

На нашу думку, підтримка цінностей, на яких заснований ЄС, не тільки визначається власне самими критеріями членства, а є передумовою до початку перемовин і усього процесу набуття членства в ЄС. Підтвердженням тому авторка вказує ті офіційні звернення, що подають країни до ЄС з метою розпочати переговорний процес по вступу в ЄС. Так, зокрема, у такому документі України зазначається таке: «Ваша Високоповажносте! Цим листом Україна як європейська держава, яка поважає цінності, закріплені в статті 2 Договору про Європейський Союз, має честь подати заявку на членство в Європейському Союзі відповідно до статті 49 Договору про Європейський Союз» [3]. Відповідно, якщо ми візьмемо до уваги ст. 2 Договору про Європейський Союз, то в ній власне і йдеться про те, на яких цінностях будується ЄС («поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин»). Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків» [4].

Варто наголосити, що текстуально посилення нашої тези також зустрічаємо в ст. 49 ДЕС, вказується, що «будь-яка європейська держава, яка поважає цінності, зазначені в статті 2, та віддана їх поширенню, може подати заявку на набуття членства у Союзі».

Крім того, в Договорі про заснування Європейської Конституції (яка на сьогодні не є ратифікованою, але відіграє важливе значення для правового порядку ЄС), у ст. 1-58 вказується, що «Союз відкритий для всіх європейських держав, які поважають цінності, зазначені в статті I-2, і прагнуть просувати їх разом». Відповідно в цьому акті, на відміну від ДЕС, дещо видозмінено і розширено цей перелік цінностей, до яких належать «повага до людської гідності, свобода, демократія, рівність, верховенство права та повага до прав людини, включаючи права осіб, що належать до меншин».

На наше переконання, країна, яка не здатна до початку перемовин підтримувати такі цінності, по суті, позбавлена можливості звернення до ЄС із такою пропозицією. Саме тому, визнання цінностей ЄС, на наше переконання, не є складовою вступу, а передумовою до звернення до ЄС із питанням про вступ. І відповідно надалі, в межах третього критерію, дотримуватись тих самих цінностей через призму, в тому числі, підтримки зобов'язань членства.

Незважаючи на те, що природу вказаних нами вище критеріїв членства як важливого документа, що має стратегічне значення для проведення переговорів, неодноразово обговорювали та критикували різні автори, необхідно все ж зазначити ту чималу кількість країн, які після вступу їх в силу, будували свої перемовини з ЄС саме виходячи із Копенгагенських критеріїв членства [5]. Власне, якщо на початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну вітчизняний політиком обговорю-

вав можливість спрощеної (пришвидженої) процедури вступу в ЄС, то вже наприкінці 2023 року, коли Україні нарешті оголосили про старт переговорного процесу, стало цілком очевидним, що поступок для України не буде. І це не стільки пов'язано з війною на території нашої країни, скільки з внутрішньо-політичними протиріччями в межах самого ЄС, де відчувають ще й досі наслідки слабкої відповідності критеріям Болгарії та Румунії, а також відходом від політик однаковості таких відносно нових країн у складі ЄС, як Польща та Угорщина [6].

Підсилюється значення «критерію *acquis*», як і решти критеріїв членства, ще низкою інших факторів нормотворчого характеру. Зокрема, в межах ЄС було прийнято Регламент Ради 622/98 про допомогу державам-кандидатам у рамках стратегії перед вступом і, зокрема, про створення партнерських відносин щодо вступу [7], було встановлено, що фінансова допомога, що надається ЄС, залежить від виконання заявниками необхідних умов, в тому числі від виконання Копенгагенських критеріїв членства. Така фінансова допомога, по суті, є додатковим стимулом для держав-заявниць ефективно працювати над виконанням зобов'язань, пов'язаних із Копенгагенськими критеріями.

Щодо самого критерію *acquis*, то він стосується правової та інституційної основи, за допомогою якої ЄС реалізує свої цілі. Для кращої орієнтації *acquis* поділяється на розділи. Кількість таких розділів зростає постійно. І це не залежить від країни, що прагне вступу до ЄС, а залежить від тих сфер діяльності і регулювання, які ЄС вбачає важливими для розробки на рівні над'європейського правопорядку, а також відповідно воно і буде різнитись для країн, що приєднуються у різні періоди. Таку ж різницю ми можемо спостерігати і у обсягах *acquis*, визначених відповідно угодами, які уклали Україна та ЄС (Угода про партнерство та співробітництво, Угода про асоціацію). Якщо ми візьмемо до уваги Розділ V Закону України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС» [8], то в ньому є посилання на ст. 51 Угоди про партнерство та співробітництво, де визначено 16 глав. Відповідно в тексті Угоди про асоціацію в низці розділів за різними сферами співпраці вказується на обов'язок України по наблизенню до законодавства ЄС. Однак із прийняттям вказаного документа обсяг розділів в Законі про загальнодержавну програму адаптації не змінився.

Що стосується розширення обсягу *acquis* по відношенню до розширення членів ЄС, то варто зазначити, що в межах 5-го розширення таких розділів було 31, а для переговорів з Хорватією (яка приєдналася в 2013 році), Ісландією, Туреччиною, Чорногорією, Сербією, а в майбутньому з Північною Македонією, Албанією, Україною, Молдовою та Боснією і Герцеговиною (країнами-кандидатами), *acquis* розділений на 35 розділів з метою кращого балансування між главами: розділили найскладніші на окремі глави для легших переговорів, об'єднали деякі простіші глави, перемістивши деякі політики між главами, а також перейменували кілька з них у процесі.

3 лютого 2020 року було оновлено методологію ведення переговорів щодо вступу в ЄС, що відбуватиметься за шістьма основними блоками: основи; внутрішній ринок; конкуренція та розвиток інклюзивності; озеленення, транспорт та енергетика; ресурси, сільське господарство і політика згуртованості; зовнішні зносини [9].

Відповідно переговори базуються на процесі перевірки, під час якої національне законодавство порівнюється з законо-

давством ЄС; це порівняння вказує на правові паралелі, відхилення та прогалини і, як наслідок, потребу в додатковому законодавстві. Оцінка здатності країни брати на себе різноманітні зобов'язання членства завжди має однакову структуру. Комісія починає з оцінки прогресу, пов'язаного з чотирма свободами та найскладнішими питаннями внутрішнього ринку, і продовжує систематичним оглядом прогресу в кожному з розділів, що залишилися [10, р. 355]. Переговори щодо вказаних вище блоків будуть відкриватись по чергову. Переговори щодо першого блоку відкриваються першими і будуть закриті останніми.

Основний зміст і сферу застосування критерію *acquis* легше визначити завдяки детальним положенням, наведеним у законодавстві ЄС. Це також є причиною широкого вивчення цього критерію в різних звітах про результати прогресу країни-кандидата. Позиція Європейської Комісії в цьому контексті може бути досить жорсткою, в тому числі в сенсі визначення кількості сторінок перекладеного законодавства та переглянутого на підставі нього національного. Але важливо розуміти, що лише імплементація *acquis* не забезпечує виконання досліджуваного критерію, що було продемонстровано в межах останніх розширень, де країни-кандидати, імплементававши *acquis*, залишили поза увагою механізми його реалізації та дотримання. Саме тому в Мадриді Європейська Рада в грудні 1995 р. вказала на необхідність створення умов для поступової, гармонійної інтеграції всіх кандидатів, зокрема через коригування їхніх адміністративних систем. Комісія також неодноразово підкреслювала важливість ефективного включення законодавства Співтовариства в національне законодавство та ще більшу важливість його правильного впровадження через відповідні адміністративні та судові структури [11].

У цьому контексті найважливіше значення в тому, що саме хоче в результаті бачити ЄС як результат імплементації *acquis*, і які саме акти підлягають такій імплементації (транспонуванню, адаптації, наближенню, тощо).

В першу чергу, важливо розуміти, що до моменту вступу в ЄС фактично жодна країна ЄС не мала імплементації *acquis* в повному обсязі. В таких випадках державам надається перехідний період для подолання таких прогалин. Це є важливим фактором, оскільки наш тривалий процес співпраці з ЄС демонструє, що Україна не завжди вчасно може виконати взяті на себе зобов'язання із приведення у відповідність законодавства (як це було із обсягом взятих зобов'язань в межах Угоди про партнерство та співробітництво). Але це не має ставати пересторогою до початку таких переговорів і в принципі співпраці з ЄС. Складним чинником для нас на сьогодні, звісно, є війна, що триває на нашій території, однак вірність ідеї євроінтеграції має бути непорушною.

За загальним правилом законодавство держав-членів не може суперечити законодавству ЄС. У цьому сенсі первинне право ЄС є обмеженням для національного законодавця. Будь-яке нове законодавство, прийняте в країні-члені ЄС, незалежно від того, прийняте в процесі транспонування норми ЄС (наприклад, директиви) або незалежно від будь-якої вимоги, встановленої законодавством ЄС, не може суперечити ДЕС чи загальним принципам ЄС. Завдяки конституційним характеристикам правового порядку ЄС, розробленому через практику Суду ЄС, а також національних конституційних або верховних судів, право ЄС безпосередньо застосовне в правових системах держав-членів (так звана доктрина прямої дії) та йому нада-

ється перевага (так звана доктрина верховенства) [12]. Наслідком цих конституційних доктрин на практиці є те, що національні правові норми, які суперечать нормам ЄС, не можуть бути застосовані органами держави, чи то національні суди, чи адміністрація.

Відповідно до ст. 288 ДФЄС існує три типи юридично обов'язкових актів, які інституції ЄС можуть приймати (як законодавчі, так і незаконодавчі акти): регламенти, директиви та рішення. Всі вони мають різну юридичну силу з точки зору наслідків для правопорядків країн-членів ЄС.

Регламенти, як правило, є повними регулятивними заходами в тому сенсі, що вони наповнені всіма необхідними регуляторними нормами, розподіленими правами та обов'язками між певними соціальними групами чи інститутами. Вони публікуються в Офіційному журналі ЄС усіма офіційними мовами та стають застосовними нормами в правовому порядку кожної держави-члена лише на підставі такої публікації. Тому вони не вимагають жодних дій з боку законодавчих органів країн-членів. Навпаки, транспозиція (ратифікація, введення в дію) регламентів у внутрішні правопорядки держав-членів не допускається.

Інша ситуація в третій країнах, що не є членами ЄС. До прикладу, в Україні регламенти не застосовуються безпосередньо, оскільки наша держава не ратифікувала Установчі договори ЄС. Таким чином, протягом усього періоду співпраці з ЄС, в тому числі під подання заявки на членство, Україна як і інші треті держави, узгоджуючи свої правопорядки з регламентами, повинні запровадити їх через певний тип внутрішньої норми, яка визначена національним законодавством. Іншими словами, такі держави трансформують їх у національне законодавство. Незважаючи на те, що окремі автори пропонують таку трансформацію проводити шляхом ратифікації, оскільки вона займатиме найменше процедурних рішень [13], наша держава такі проводить через процес приведення у відповідність національних актів актам ЄС. Такі дії очевидно є більш виправданими, оскільки виникає питання правових підстав ратифікації регламентів ЄС, коли вказані акти не підпадають під перелік тих, що підлягають ратифікації. Ймовірно, можна говорити про такі процедури в той період, коли почнеться офіційно етап переговорів, але разом із тим, цей процес також не буде характеризуватись легкістю, оскільки буде за собою тягнути ревізію національних актів на предмет відповідності таким ратифікованим регламентам.

Директиви, на відміну від регламентів, не є нормативним актом в повному сенсі. ДЕС описує їх як акти, які є обов'язковими для кожної держави-члена, до якої вони адресовані, щодо результату, який має бути досягнутий, але який залишає за національними органами вибір форми та методів (ст. 288 ДЕС). Таким чином, директиви вказують національним законодавцям лише регуляторний результат, якого вони мають досягти, але залишають за ними вибір, як досягти такого результату. Однак подекуди такий вибір може бути формальним. Тобто, національний законодавець завжди повинен зробити формальний вибір щодо форми його транспонування в національний порядок – чи на рівні закону, чи підзаконного акта, чи на рівні регіональних органів публічної влади.

Національні заходи транспонування не повинні транспонувати директиву буквально. Насправді, маємо визнати, що робота із копіювання/вставлення не є адекватним мето-

дом для належного запозичення (транспонування) директив, оскільки директиви лише визначають нормативну мету, але не обов'язково містить рішення про те, як мають бути розподілені права та обов'язки в суспільстві, щоб ціль акта була досягнута. Однак національна традиція роботи із європейськими актами досить часто свідчить про зворотне, коли приймаються акти, обґрунтування існування яких виступає власне потреба в наблизненні правопорядків, і такі акти складають подекуди значну частину самого тексту директиви. Більш детально про це йтиметься в наступних розділах дослідження.

Як відбувається власне за загальним правилом в інших країнах момент виконання критерію *acquis*. У деяких країнах-кандидатах процес наблизнення національного законодавства до *acquis* ЄС регулюється окремими правовими актами. Наприклад, у Словаччині такі положення визначені в «Методології наблизнення законодавства до *acquis communautaire*». В Естонії було розроблено посібник під назвою «Методологія гармонізації законодавства Естонії з правом ЄС», який слугує для уніфікації роботи команди.

У Болгарії та більшій частині країн-10 (що разом вступали до ЄС у 2004 році) немає чітких законів. Акти, які запозичуються із правової системи ЄС, транспонуються на підставі болгарських законодавчих механізмів (Конституція, закони та Положення про організацію роботи парламенту) [14].

В національній правовій системі ми маємо, по суті, лише Закон України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС», що не задовольняє потреби у визначенні методології напрацювання єдиних актів, тому, незважаючи на наявні неформальні методології з розробки таких актів, все ж вважаємо за доцільне напрацювати підзаконний нормативний акт, який регулюватиме процес узгодження законодавства України та законодавства ЄС. У наступних розділах ми запропонуємо зміст та структуру вказаного акта.

Висновки. Підсумовуючи, важливо окреслити, що, звісно, лише наблизненням правової системи України до *acquis* не вичерпається весь переговорний процес, оскільки існують й інші критерії, які, крім законодавчої бази, передбачають функціонування органів публічної влади, громадянського суспільства, існування ефективної дієвої ринкової економіки, а головне, на наше глибоке переконання, бажання громадян та держави в цілому справді відповідати тим європейським цінностям, які визначені в межах ст. 2 ДЕС і є передумовою для звернення до ЄС із заявкою на членство в ЄС.

Література:

1. European Council in Copenhagen, Conclusions of the Presidency, (21-22 June 1993, SN 180/1/93). URL : <https://www.consilium.europa.eu/media/21225/72921.pdf> (data access : 12.06.2023)
2. Stadlmeier. Rechtsfragen der EU-Osterweiterung, Boston College International and Comparative Law Review. 1983. Volume (2002-4). P.101–106
3. Зеленський підписав заявку на вступ до Євросоюзу. URL : https://lb.ua/news/2022/02/28/507368_zelenskiy_pidpisav_zayavku_vstup.html (дата звернення : 12.06.2023)
4. Treaty establishing a Constitution for Europe. C2004/310/01. URL : https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3A%20OJ.C_.2004.310.01.0001.01.ENG&toc=O-J%3AC%3A2004%3A310%3ATOC (data access : 15.07.2023)

5. Солодкова К.А., Бойчук Д.С. Копенгагенські та мадрідські критерії вступу до Європейського Союзу: перспективи для України. *Молодий вчений*. 2019. № 11 (75). С. 400–403
6. Булана О., Акуленко Л. Вступ без послаблень: чому переговори з ЄС будуть складнішими, ніж здається зараз. URL : <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2023/08/22/7167929/> (дата звернення 24.08.2023)
7. Council Regulation (EC) № 622/98 of 16 March 1998 on assistance to the applicant States in the framework of the pre-accession strategy, and in particular on the establishment of Accession Partnerships URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31998R0622> (data access : 15.07.2023)
8. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС : Закон України від 18.03.2004 року № 1629-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> (дата звернення: 18.07.2023)
9. The EU Accession process. URL : <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/Factsheet-EU-accession-process-cluster-newlayout-EP2023.pdf> (data access : 20.11.2023)
10. Marktler T. The power of the Copenhagen criteria. *Croatian Yearbook of European Law and Policy*. 2008. vol. 2. Mar. P. 343-364
11. MADRID EUROPEAN COUNCIL 15 and 16 DECEMBER 1995 PRESIDENCY CONCLUSIONS. URL : https://www.europarl.europa.eu/summits/mad1_en.htm (data access : 12.07.2023)
12. Брацук І. Вплив Суду ЄС на формування та розвиток принципу прямої дії права Європейського Союзу. *Юридична Україна*. 2010. № 2. С. 129-132.
13. Capeta T. Report «Harmonisation of national legislation with the *acquis communautaire*». URL : [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-UDT\(2010\)017-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-UDT(2010)017-e) (data access : 21.07.2023)
14. Guidelines to the *Acquis Communautaire*. Regional Research Paper under the Specific Grant Agreement RELEX I-2 190202 REG 4-14 URL : <https://mdtfjss.org.rs/archive//file/resources/guidance%20to%20the%20Acquis%20Communautaire.pdf> (data access : 21.07.2023)

Vavrynychuk A. Significance of adaptation of legislation in the context of EU membership criteria

Summary. In the article, the author examines the significance of the adaptation of legislation in the context of EU membership criteria, including for the legal order of Ukraine. Support of the values on which the EU is based is not so much determined by the membership criteria themselves but is a prerequisite for the start of negotiations and the entire process of acquiring EU membership. As a confirmation of this, the author indicates those official appeals submitted by countries to the EU to start the negotiation process for joining the EU.

The author emphasizes that the recognition of EU values is not a component of accession, but a prerequisite for applying to the EU with the question of accession. And accordingly, in the future, within the third criterion, to adhere to the same values through the prism of supporting the obligations of membership.

The author emphasizes that membership negotiations are based on a verification process, during which national legislation is compared with EU legislation; this comparison points to legal parallels, deviations, and gaps and, as a result, the need for additional legislation.

The author determines that during the entire period of cooperation with the EU, including when applying for membership, Ukraine, like other third countries, harmonizing their legal systems with regulations, must implement them through a certain type of internal norm, which is determined

by national legislation. In other words, such states transform them into national legislation.

The author focuses on the fact that only the approximation of the legal system of Ukraine to the *acquis* does not exhaust the entire negotiation process, since there are other factors of criteria that, in addition to the legislative framework, provide for the functioning of public authorities, civil society, the existence of an efficient and effective market economy, and most importantly,

to our deep conviction, the desire of citizens and the state as a whole, to truly correspond to those European values, which are defined within the limits of Art. 2 of the TEU and is a prerequisite for applying to the EU and applying for EU membership.

Key words: *acquis communautaire*, adaptation, transposition, regulation, directive, Copenhagen membership criteria, legal order, integration, European law, European principles of law, legal system.